



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 3. An Spiritus sanctus procedat immediatè À Patre & Filio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

omnibus immeritate coniungitur, seu potius identificatur, & ad omnes fecunditates atque ad eorum terminos se habet veluti eadem ratio secundum rem, & communis realiter. At vero propria ratio Patris aut Filij, secundum id quod superaddit spirationi actiuae, non ita se habet: sed & realiter relatiua est secundum se formaliter, & spirationi actiuae praesupponitur velut ratio hypostatica, propria & peculiaris illius personae quae spirans esse debet, atque illi soli identificabilis, & consequenter distincta a spirato. Intelligi autem non potest aliquid esse proprium & peculiare personae, quae alteri opponitur, quod ab ea non distinguitur. Si enim persona distinguitur: id etiam quod ei peculiare est, distinguetur. Ita teret Vasq. disp. 147. cap. 8. num. 41. apud quem plura videntur, & apud Molin. quaest. 36. art. 2. disp. 3.

19. Instabis quia si filij distinguitur realiter a spiratione passiva, licet non sit illius origo realiter immediata, sed sola spiratio actiua, propterea quod spiratio actiua identificatur filiationi tanquam proprietati personali necessario praesupposita ad spirandum: necesse autem est distingui a spirato personam quae debet esse spirator, vi spirationis actiuae ipsam praesupponentis, atque etiam vi propriae huius personalitatis spirationem actiuam exigentis: contra hoc facit, quod sicut spiratio actiua identificatur filiationi, tanquam proprietati personali ipsam exigenti & praesupposita: ita eadem spiratio actiua identificatur paternitati tanquam proprietati personali ipsam exigenti & praesupposita. Ergo si propter hoc distinguitur filius realiter a spiratione passiva: debet & spiratio actiua distingui realiter a filiatione. Atque ita Pater non tantum quae spirator, sed etiam quae spirator distinguetur realiter a Filio. Sicut Filius non tantum quae spirator, sed etiam quae Filius distinguitur realiter a Spiritu sancto. Respondeo negando consequentiam. Tantum enim inferri potest quod proprietates personalis Patris distinguitur realiter a Spiritu sancto, sicut proprietates personalis Filij distinguitur a Spiritu sancto. Ratio est quia paternitas non identificatur spirationi actiuae tanquam proprietati personali & incommunicabili, sicut spiratio actiua identificatur filiationi tanquam proprietati personali Filij. Nam spiratio actiua non est proprietates personalis, siue hypostatica, cum non sit incommunicabilis.

20. Dices hoc responsum petere principium contra Graecos Schismaticos, & praesupponere definitionem Conciliorum, quod Spiritus sanctus a Filio procedat, quodque idcirco spiratio actiua sit communis Patri & Filio: non autem reddere rationem cur Concilia id contra Graecos definiuerint. Et tamen illa ratio quaeritur:

& iam allata, ut sufficiens, reddi solet. Patet quia Graeci, qui putant solum Patrem producere Spiritum sanctum, asserunt spirationem actiuam esse aequae personalem & incommunicabilem, atque ipsam paternitatem. Respondeo non propterea peti principium: neque hoc affirmari ad probandum Spiritum sanctum procedere a Filio: sed tantum ad explicandum quem modo distinguatur ab illo, etiam quae Filius est, ex hypothese vera quod simul sit spirator. Ratio autem quae probatur efficaciter Spiritum sanctum procedere a Filio, est quia alioqui non distinguetur realiter ab illo, ut exposuimus num. 12.

SECTIO III.

An Spiritus sanctus procedat immediate a Patre & Filio?

Respondeo Spiritum sanctum non procedere immediate secundum rationem a Patre & Filio, secundum propriam rationem Patris & Filii: sed secundum rationem spirationis actiuae, per quam constituuntur formaliter in esse vnus spiratoris, & vnus principij respectu Spiritus sancti. Declaratur & probatur responsum. Primo, quod Pater & Filius sint vnum principium, & vnus spirator, per vnam & eandem virtutem spirandi, patet ex literis vnionis in fine Concilij Florentini, & ex Lugdunensi cap. vnico de Summa Trinit. in sexto, vbi traditur vnum principium, vnus spirator, vna virtus spirandi & definiturque Spiritum sanctum a Patre & Filio, non tanquam a duobus principijs, sed tanquam ab vno principio, nec duabus spirationibus, sed vnica spiratione procedere. Idem longè ante docuerat expressè S. Augustin. lib. 5. de Trinit. cap. 24. in haec verba, *Faundum est Patrem & Filium principium esse Spiritus sancti, non duo principia. Sed sic Patrem & Filium vnus Deus, & ad creaturam relatiue vnus creator, & vnus Dominus: sic relatiue ad Spiritum sanctum, vnum principium.* Eandemque esse sententiam omnium Patrum & Doctorum Orthodoxorum, fidemque sacrosanctae Romanae Ecclesiae, affirmat Consilium Lugdunense cap. cit.

Idem etiam confirmat ratio Theologica: quia Filius a Patre recipit totam essentiam & voluntatem eius: & recipit illam adhuc fecundam in actu primo, quia recipit illam per productionem & communicationem intellectus, quae prior est productione & communicatione per voluntatem. Ergo Filius per eandem voluntatem fecundam necessario spirat simul cum patre. Ita vt sicut per eandem omnipotentiam tres personae diuinae operantur indiuisim ad extra, quicquid operantur.

21. Spiritus sanctus procedit immediate a Patre & Filio, quae talibus: sed prout sunt vnus spirator.

NO
T

22. Probatum ratione.

neque possunt aliter operari: sic Pater & Filius per eandem voluntatem secundam necessario spirant & producant Spiritum sanctum & indivisibilem, virtute ac productione unica & indivisibili. Utque omnipotentia constituit Patrem & Filium & Spiritum sanctum in esse unius omnipotentis, à quo immediate ut tali procedunt quæcunque Deus operatur ad extra: sic vis spirandi constituit Patrem & Filium in esse unius spiratoris, à quo ut tali immediate procedit Spiritus sanctus. Denique licet actus omnipotentia est æquè primò & principaliter & immediate trium personarum divinarum, cum ea tantum differentia, quod Pater sine reali productione, aut communicatione, illam habet ex se: Filius verò à patre: & Spiritus sanctus ab utroque: unde Pater dicitur aliquando creatus per Filium, & per Spiritum sanctum: sic actio spirandi est æquè primò, & principaliter, & immediate, Patris & filii: cum ea differentia, quod Pater habet eam spirandi sine productione reali, vel communicatione; Filius verò à Patre illam accipit. Cuius rei significanda gratia D. Augustin. lib. 15. de Trinit. cap. 17. ait Spiritum sanctum principaliter procedere à Patre. Quod D. Thom. ita interpretatur *quæst. 36. art. 3. v. illud, principaliter, nihil sit aliud, quam producere per virtutem à se, & non aliunde acceptam.*

Ceterum vis spirandi licet identicè immediate sit idem realiter cum vi generandi, & cum termino eius formali: Effert tamen ad utroque virtualiter: ut ex eo aperte liquet, quod vis generandi non communicatur filio, vis autem spirandi illi communicatur. Item, vis generandi generat, terminus illius generatur: vis autem spirandi non generat filium, à quo non distinguitur realiter, neque generatur aut producitur, cum non distinguatur à patre filium producente: sed tantum manat virtualiter & legitè à volitione essentiali: sicut vis generandi emanat virtualiter ab intellectione essentiali, sine viâ reali productione. Sed neque intrinsecè & formaliter includitur vis spirandi in rationibus propriis Patris & Filii, secundum quas hic generatur, & ille generat: sed tantum importatur, & consequenter se habet, quatenus de ratione Patris & Filii est dare & accipere naturam cum fecunditate, & ultra terminum immediatum suæ relationis (qui sunt ipsi inter ad invicem) debent respicere alium nempe Spiritum sanctum. Quare neque ab illis, ut talibus immediate secundum rationem, est actio spirandi, sed à virtute spirativa, ut tali quæ est fecunditas distincta ratione à fecunditate intelligentia, & ab ipsius termino, præcisè sumptis. Unde eam oppositio originis Patris & Filii ad Spiritum sanctum, secundum proprias rationes, est mediata secundum rationem: immediata tamen secundum rem, quatenus ad quod additur

& præsupponitur spirationi per personam seu fecunditatem intelligentiam, aut per terminum eius formalem, est idem realiter per se immediate cum virtute spirandi.

Hinc facile diluitur argumentum Graecorum: Si Spiritus sanctus procederet à Patre & Filio, procederet ad illis ut à duobus principis. Quod non magis requiritur, quam opera ad extra procedere à tribus personis divinis; ut à tribus principis. Sicut enim tres personæ constituunt unum principium ad extra, per unam omnipotentiam: ita Pater & Filius constituunt unum spiratorem, per unam vim spirandi communem utrique. Et sicut Pater & Filius sunt unus Deus, propter unitatem formæ significatæ per hoc nomen, Deus: ita sunt unum principium Spiritus sancti, propter unitatem proprietatis significatæ hoc nomine, principium: ut rectè ait S. Thom. *quæst. 36. art. 4. in corp.*

Contrarium sequitur. Suarez lib. 10. cap. 4. Valent. disp. 2. quæst. 19. punct. 5. column. 3. Cungi disp. 11. dub. 7. & quidam alii, qui affirmant Spiritum sanctum immediate, etiam secundum rationem procedere à Patre & Filio, quæ tales sunt, & ut sunt supposita diversæ prius origine constituta propriis relationibus. Primum eorum argumentum est: quia idem est sufficiens & immediatum principium productionis per voluntatem, quod est principium productionis per intellectum. Ergo pater sicut immediate generat, ita & spirat. Secundo, Spiritus sanctus ex vi suæ proprietatis habet relationem habitudinem directam & immediatam ad Patrem & Filium, secundum proprias eorum rationes, ut ab illis per se distinguatur. Ergo procedit immediate à Patre & Filio, quæ talibus. Tertio, Spiritus sanctus per se immediate respicit principium à quo procedit. Hoc autem principium non est hic Deus, non habita ratione personarum: sicut est in creaturis: sed necessaria conditio est ut personaliter subsistat, quod Spiritus sanctus distinguatur à cæteris personis. Ergo Spiritus sanctus respicit per se immediate illas personas. Quarto, Spiritus sanctus procedit à Patre & Filio ut nexu, quidam illorum, & ut amor unitivus duorum: est D. Thom. q. 37. art. 1. ad 3. Atqui nexu essentialiter & immediate duorum est. Amor item perfectus & unitivus non potest esse, nisi inter duo. Ergo, &c. Confirmatur ex D. August. lib. 6. de Trinit. cap. 5. ubi sic habet: *Manifestum est quod aliquis duorum est, quo uterque coniungitur, quo genitus à genitore diligitur, genitoremque suum diligit.*

Ad primum Respondeo negando procedens de immediate secundum rationem. Nam scilicet est virtualiter

23.
Vis spirandi
di. Effert
virtualiter
virtute generandi,
&
ab eius termino.

Ita respicit
Patrem, &c.
corruptis
pro, non
aliqui duo
rum est.

26.

& logicè fecunditas intelligentiæ, & alia fecunditas voluntatis: sic aliud est principium sufficiens & immediatum productionis per intellectum, & aliud per voluntatem. Ac Filius quidem est principium per voluntatem, & non per intellectum. Quare manifestè hæc differunt.

Ad secundum Respondeo, Spiritum sanctum non referri immediatè secundum rationem ad Patrem & Filium, quoad rationes eorum, proprias fecunditatis intelligentiæ, aut termini ipsius, præcisè si supponas: sed ut ad spiratorem. Quod quomodo sufficiat ad distinctionem realem Spiritus sancti ab illis, superiori sectione in fine dictum fuit.

27. Ad tertium Respondeo, Spiritum sanctum respicere immediatè suum principium immediatum, quod non est hic Deus, sed est spirator. Quæ ratio præsupponit quidem fecunditatem intelligentiæ, atque ipsius terminum: adeoque præsupponit Patrem & Filium, ut personas distinctas: sicut enim intellectio prior est volitione: sic fecunditas intelligentiæ prior est fecunditate volitionis: & productio per fecunditatem intelligentiæ, est prior productione per fecunditatem volitionis. At non est mera & prima ratio Patris & Filij: unde nec illos Spiritus sanctus immediatè respicit secundum primam illam rationem fecunditatis intelligentiæ, aut termini illius præcisè: sed tantum remotè & mediatè: nempe mediantè spiratione actiua, quæ ratione distinguitur à propriis rationibus fecunditatis intelligentiæ & termini illius.

28. Ad quartum Respondeo, Spiritum sanctum ex vi suæ processionis esse quidem nexum Patris & Filij: sed nimirum quatenus est terminus vnus spiratoris, in quo adunantur Pater & Filius. Itemque esse amorem vnitiuum, quatenus primò & immediatè naturam accipit sub ratione amoris, quo Pater & Filius se amant essentialiter, atque vnionentur, non tantum affectiue, sed etiam substantialiter, quatenus sunt vnicus amor, sicut & vnica voluntas & essentia. Hic autem nexus & amor, licet sit immediatè duorum obiectiue, & formaliter: non tamen productiue. Quemadmodum etiam intellectio & volitio essentialis est, quidem plurimum formaliter & obiectiue: quia formaliter conuenit tribus personis, & ad obiecta infinita tendit: eo tamen modo, quo emanant virtualiter & metaphysicè, non est immediatè intellectio nisi ab vnico intellectu; & volitio, à voluntate vnica, tribus personis formaliter communi.

Præcedentem doctrinam confirmat sanctus Aug. lib. 5, de Trinit. cap. 14. quem citat D. Thom. 9. 36. a 4. §. Sed contra, vbi sic ait: Sicut Pater, Filius, & Spiritus sanctus sunt vnium principium creatorum: ita Pater & Filius sunt vnium principium Spiritus sancti: quia delictet, sicut immediatè creatur per omni-

potentiam, in qua tres personæ vnæ sunt: ita spirant immediatè per fecunditatem voluntatis, quæ eadem est in Patre & in Filio.

SECTIO IV.

Utrum Spiritus sanctus per se requirat ex vi sua processionis formaliter duas personas spirantes.

29. Nota primo sententiam questionis: *Utrum processio Spiritus sancti, quatenus rationalis est, & ex propria sua ratione formalis, postulet duo supposita ex parte principij, quæ per se conferant ad Spiritus sancti productionem.* Per se, inquam, quarto modo ex illis, quatuor quos Aristoteles enumerauit lib. 1. Posterior. cap. 4. & lib. 5. Metaphys. cap. 18. qui est, *per se in causando.* An verò potius illa multitudo suppositorum se habeat per accidens ad productionem Spiritus sancti: ita ut si per impossibile vis spirandi esset in vnica persona, non minus produceret Spiritum sanctum. Quemadmodum Trinitas personarum diuinarum per accidens se habet ad creationem: Quia si per impossibile Deus esset vnicus in persona, æque ac in essentia; omnipotentia illi conueniens essentialiter, non minus valeret & sufficeret ad creandum.

30. Nota secundò, id quod rectè aduertit Vasq. disput. 150. cap. 1. fieri posse ut duo per se, ac necessariò inter se coniungantur, aut conueniant in primo aut secundo modo dicendi per se, id est, sicut proprietates coniunguntur essentia, & essentia proprietatibus: & tamen non coniungantur aut conueniant in quarto modo, qui in eo consistit, quòd effectus prædicetur de causa per se; aut vice versa, causa per se dicatur de effectu. Et quidem nemo dubitat virtutem prædicendi: qualis nunc est, & qualis tantum possibilis esse re ipsa identificatam duobus suppositis, necessariò & per se, id est, non per accidens & contingenter: ita ut ex se postulet summa necessitate intrinseca & naturali, identificari tum essentia, tum personatibus Patris & Filij, quibuscum non habet oppositionem aliquam. Omnia enim attributa diuina sunt ex summa necessitate intrinseca identificabilia inter se, quantum fieri potest: id est, quando non impeditur oppositio relatiua originis. Non est autem hæc oppositio inter spirationem actiuam, & personalitates Patris & Filij. Sed difficultas est, & dissensio inter Theologos, an virtus spirandi per se postulet in causando, id est, ex propria & formali ratione productionis Spiritus sancti, identificari Patri & Filio: ad que processio Spiritus sancti ex formali sua ratione requirat duas personas spirantes, tanquam per se necessarias ad spirandum.

NO
T
A